

Ugens anslag

Mit barn fanger solpletter på gulvet. Rører ved dem, slikker, griner. En sky stjæler pletterne. Barnet bliver bange, af gråden rejser sig en storm. Regndråberne vælter ned ad kinderne, ganesejlet spiles ud i vinden. Jeg spekulerer på, hvor opdragelsen skal begynde. Skal jeg først fortælle om glæden ved at finde, sorgen ved at miste eller angstens overvindelse?

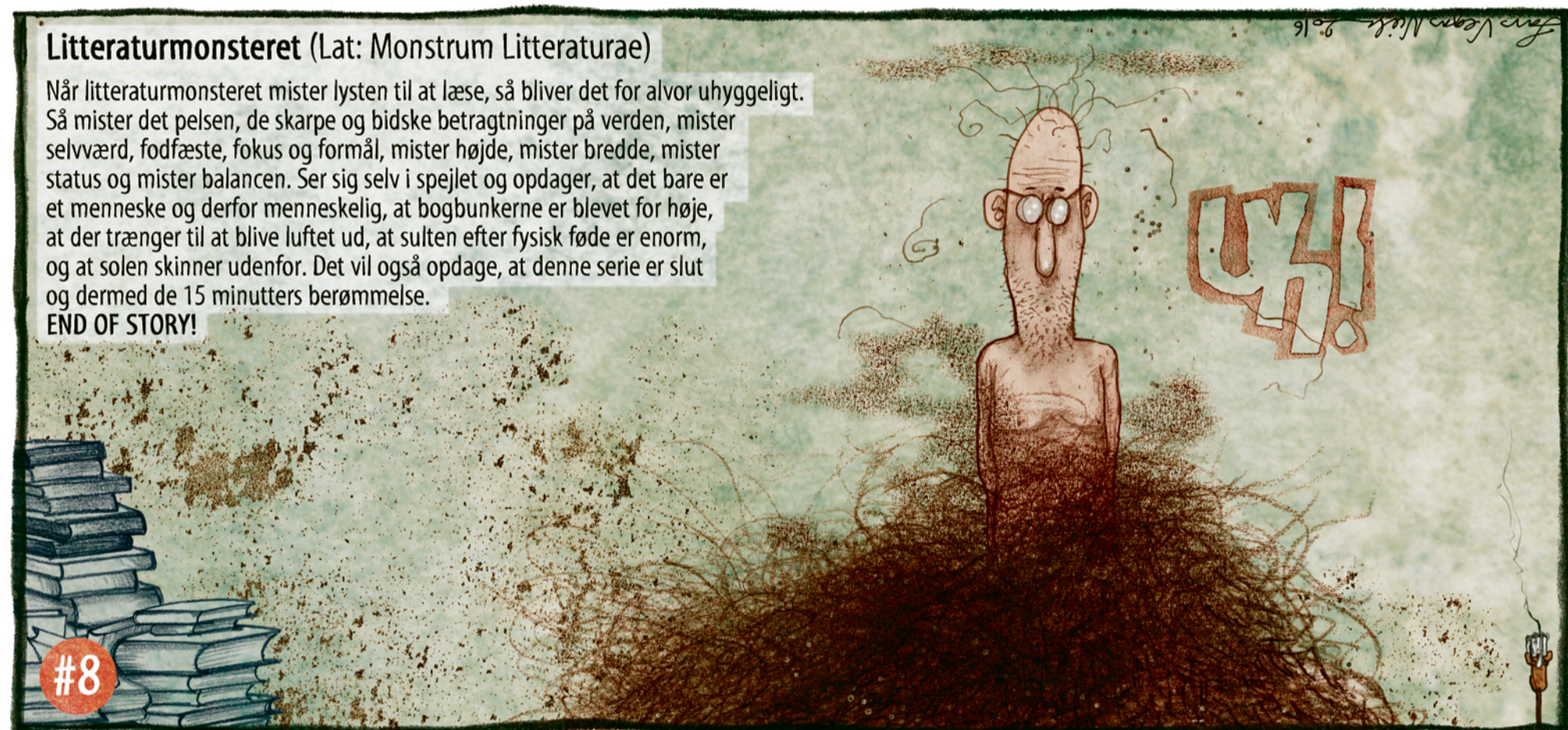
Hver uge bringer Bøger en begyndelse fra en aktuel udgivelse. I denne uge fra »Himmelsang« af Pauliina Rauhala, oversat fra finsk af Siri Nordborg Møller. Udkommer 23.8. på Jensen & Dalgaard.

ILLUSTRATION: LARS VEGAS

Litteraturmonsteret (Lat: Monstrum Litteraturae)

Når litteraturmonsteret mister lysten til at læse, så bliver det for alvor uhyggeligt. Så mister det pelsen, de skarpe og bidske betragtninger på verden, mister selvværd, fodfæste, fokus og formål, mister højde, mister bredde, mister status og mister balancen. Ser sig selv i spejlet og opdager, at det bare er et menneske og derfor menneskelig, at bogbunkerne er blevet for høje, at der trænger til at blive luftet ud, at sulten efter fysisk føde er enorm, og at solen skinner udenfor. Det vil også opdage, at denne serie er slut og dermed de 15 minutters berømmelse.

END OF STORY!

#8

Kommentar. Kvindelige forfattere bliver – i gennemsnit – anmeldt lidt dårligere end mandlige. Forskellen er lille, men som enhver krimielser ved, dækker et lille mysterium ofte over et større.

Den lille forskel

AF LASSE
HJORTH MADSEN

MAN skal ikke være meget velorienteret for at vide, at mænd på det danske arbejdsmarked i gennemsnit tjener mere end kvinder. Forskellen er 15-20 procent, lidt afhængigt af hvordan den statistiske kage skæres. Emnet er vendt, drejet og analyseret i rapport efter rapport; alle gode viljer vil uligheden til livs.

Men hvordan ser det ud med uligheden inden for litteraturkritikken? Bliver kvindelige forfattere også forfordelt, når der deles stjerner og hjerter og varmhjertet ros ud i danske medier?

For et par uger siden skrev jeg her i Bøger en analyse af anmeldelser af skønlitteratur i perioden 2010-2016 (stillet til rådighed af inspirationssiden bog.nu). Tager vi det samme datasæt og beriger det med oplysninger om forfatternes køn, står vi med 12.387 anmeldelser af skønlitterære værker, der har været bragt i 12 forskellige aviser og ugeblade i løbet af de seks år (for de medier, der ikke bruger karaktersystemer, var anmeldelserne »oversat« til en pointangivelse fra 1 til 6).

Og minsandten om ikke kvinderne også her trækker det korteste strå. Anmeldelser af værker, hvor forfatteren er af hunkøn, uddeler i gennemsnit en sjettedel hjerte eller stjerne *mindre* end anmeldelser, hvor forfatteren er mand. En sjettedel hjerte er måske ikke overvældende meget; omregnet til procent giver det fire, markant mindre end det nævnte løngab.

Men stor eller lille, ret skal være ret, så vi kommer ikke udenom at se på, hvad uretfærdigheden skyldes. Den første og stærkeste mistanke falder selvfølgelig på de mandlige anmeldere. Som vi ved fra Stieg Larsson, findes der mænd, som hader kvinder, og måske gælder det også, når det kommer til deres bøger. Leonora Christina Skov har i denne avis flere gange skrevet om dét forhold – og om dets tvilling, nemlig at »mandlige, danske anmeldere udtrykker tøjlesløs forelskelse i mandlige, amerikanske forfattere« (i en anmeldelse af Jonathan Franzens *Frihed*).

Så er der tale om, at mandlige anmeldere giver deres kønsfæller en favorabel behandling? Ved første øjekast i datasættet: Ja. Mandlige anmeldere giver faktisk mandlige forfattere lidt flere stjerner, end kvindelige anmeldere gør. Men mændene er også mere gavmilde med stjernerne, når det gælder kvindelige for-

fattere; de giver generelt simpelthen lidt flere stjerner og hjerter.

Yderligere svækkes mistanken om misogyni af, at forfordelingen af kvindelige forfattere finder sted, både når anmelderen er en mand og når anmelderen er kvinde, og at den har cirka samme størrelse. Begge køn giver mandlige forfattere 0,13-0,14 hjerter eller stjerner mere end kvindelige.

Sagt på en anden måde: Mandlige og kvindelige anmeldere er enige om, at bøger skrevet af mænd tenderer til at være lidt bedre end bøger skrevet af kvinder. Så måske er der slet ikke tale om en diskriminationsforbrydelse, måske skriver mænd bare bedre end kvinder?

Mønsteret ser ud til, med få undtagelser, at gå igen på tværs af medier. Undtagelserne er Børsen og Information, hvor de kvindelige anmeldere faktisk vurderer kvindelige forfattere lidt bedre end mændene (idet Børsen dog er repræsenteret med relativt få skønlitterære anmeldelser). Femina er også en slags undtagelse; her er der slet ingen mandlige anmeldere, så sammenligningen kan ikke lade sig gøre.

Forskellen er der altså, om end den er ret lille. Men som enhver krimielser ved, dækker et lille mysterium ofte over et større.

Et langt mere markant kønsrollemønster i datasættet med de 12.387 anmeldelser er,

at både mænd og kvinder er mest tilbøjelige til at anmelde bøger af forfattere af samme køn som de selv. Enten vælger de selv i et vist omfang bøger skrevet af det samme køn, eller også gør deres redaktør det for dem.

Hvad årsagen end er, taler tallene for sig selv: 72 procent af anmeldelser skrevet af mænd handler om bøger skrevet af mænd, mens kun 45 procent af anmeldelser skrevet af kvinder behandler et værk af en mandlig forfatter. Forskellen er til at tage og føle på, og hvis der er tale om diskrimination, er det her, den ligger.

Tallene afslører dog ikke, *hvem* der i givet fald diskriminerer og diskrimineres og heller ikke, om det er nemmere for en mandlig forfatter end for en kvindelig at blive anmeldt.

Men et konkret eksempel kan belyse en mulig mekanisme bag mønsteret: Alice Munros novellesamling *Fjendskab, venskab, ægteskab*, der stiller skarpt på kvindelivet, blev anmeldt 10 gange – udelukkende af kvindelige anmeldere. Næsten omvendt gik det for Morten Ramslund: *Sumobrodre*, en bog om en flok drenges opvækst, fik 10 anmeldelser, hvoraf otte blev skrevet af mænd.

Og læren? Landets litteraturredaktører synes tilsyneladende, at mandlige anmeldere er bedst til at bedømme bøger skrevet af mænd, kvindelige til at anmelde bøger skrevet af kvinder.